

Bài 16 : ĐÔ THỊ HOÁ Ở ĐỚI ÔN HOÀ

Đại bộ phận dân số ở đới ôn hoà sống trong các đô thị lớn, nhỏ. Đô thị hoá ở đới ôn hoà có những nét khác biệt với đô thị hoá ở đới nóng.

1. Đô thị hoá ở mức độ cao

Sự phát triển mạnh mẽ của công nghiệp và dịch vụ là động lực cuốn hút người dân vào sống trong các đô thị. Đới ôn hoà có tỉ lệ dân đô thị cao, hơn 75% dân cư sinh sống trong các đô thị. Đây còn là nơi tập trung nhiều đô thị nhất trên thế giới.

Các thành phố lớn tăng dân số nhanh, phát triển dần, trở thành các siêu đô thị. Thành phố Niu I-oóc có hơn 21 triệu người, chiếm gần 10% số dân đô thị của Hoa Kỳ. Thành phố Tô-ki-ô có hơn 27 triệu người, chiếm hơn 27% số dân đô thị của cả nước Nhật. Thành phố Pa-ri có hơn 9,5 triệu dân, chiếm tới 21% số dân đô thị của cả nước Pháp. Các đô thị mở rộng, kết nối với nhau thành các chuỗi đô thị hay chùm đô thị với hàng triệu dân.

Các đô thị của đới ôn hoà phát triển theo quy hoạch. Ở trung tâm đô thị là khu thương mại, dịch vụ với những toà nhà chọc trời được xây dựng bằng đá, xi măng, sắt thép và kính. Hệ thống đường sá với các đường tàu điện ngầm, tàu điện trên không, giao lộ nhiều tầng... toà đi khắp nơi. Phương tiện giao thông di chuyển như mắc cửi.

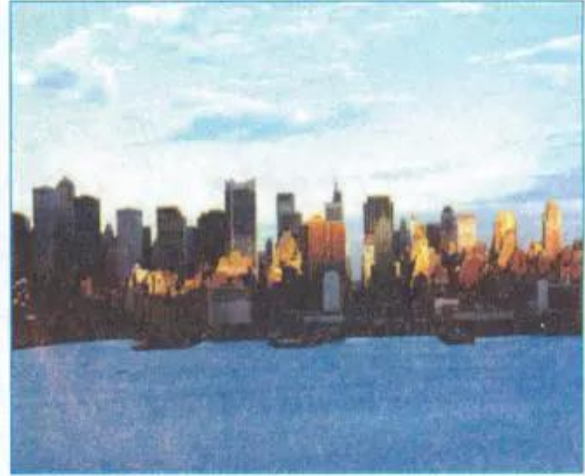
Ở châu Á và châu Âu, nhiều thành phố vẫn bảo tồn được những toà lâu đài, chùa chiền, thánh đường, nhà thờ, những con đường lát đá và nhiều công trình kiến trúc của những thế kỉ trước.

Các thành phố lớn không chỉ mở rộng, mà còn vươn cả theo chiều cao lẫn chiều sâu. Ngày càng có nhiều đường sá, nhà để xe, kho hàng... được xây dựng ngầm dưới đất.

Lối sống đô thị đã trở thành phổ biến trong phần lớn dân cư ở môi trường đới ôn hoà.

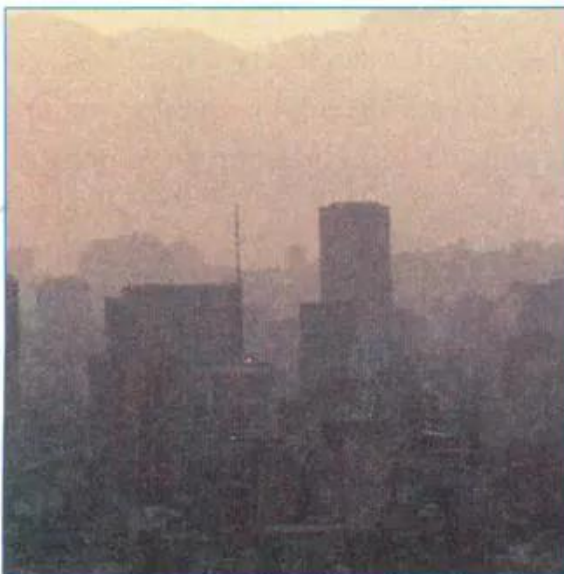
Hình 16.1 - Đô thị cổ A-miêng (Pháp)

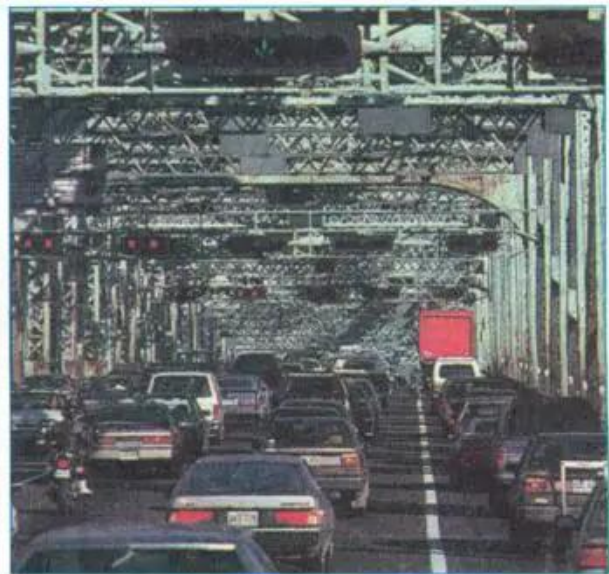
Hình 16.2 - Đô thị hiện đại Niu I-oóc (Hoa Kỳ)

2. Các vấn đề của đô thị

Sự mở rộng, phát triển nhanh của các đô thị lớn đã làm nảy sinh nhiều vấn đề xã hội như ô nhiễm môi trường, ùn tắc giao thông trong giờ cao điểm.... Tình trạng thiếu chỗ ở và thiếu các công trình công cộng thường xuyên gây áp lực lên cuộc sống của dân nghèo thành thị. Tại các đô thị lớn của Hoa Kỳ có tới 3 triệu người vô gia cư, tỉ lệ thất nghiệp ở mức cao (từ 5% đến 10%) trong khi vẫn thiếu nhiều lao động trẻ, có trình độ kỹ thuật.

Hình 16.3 - Khói bụi tạo thành lớp sương mù bao phủ bầu trời

Hình 16.4 - Nạn kẹt xe thường xuyên xảy ra, nhất là vào các giờ cao điểm

Để giải quyết những vấn đề xã hội trong các đô thị, nhiều nước đã tiến hành quy hoạch lại đô thị theo hướng "phi tập trung" : xây dựng nhiều thành phố vệ tinh, chuyển dịch các hoạt động công nghiệp, dịch vụ đến các vùng mới (từ phía bắc xuống phía nam và phía tây ở Hoa Kỳ, từ phía đông sang phía tây ở Trung Quốc...), đẩy mạnh đô thị hoá nông thôn để giảm áp lực dân số cho các đô thị...

Hơn 75% dân cư đới ôn hoà sống trong các đô thị. Sự phát triển các đô thị được tiến hành theo quy hoạch. Nhiều đô thị mở rộng, kết nối với nhau thành chuỗi đô thị hoặc chùm đô thị. Lối sống đô thị đã trở thành phổ biến.

Tuy nhiên, sự phát triển nhanh của các đô thị đã phát sinh nhiều vấn đề nan giải : ô nhiễm môi trường, ùn tắc giao thông... Nhiều nước đang quy hoạch lại đô thị theo hướng "phi tập trung" để giảm áp lực cho các đô thị.

Câu hỏi và bài tập

1. Nét đặc trưng của đô thị hoá ở môi trường đới ôn hoà là gì ?
2. Nêu những vấn đề xã hội nảy sinh khi các đô thị phát triển quá nhanh và hướng giải quyết.